Περί πολυθεΐας, αστρολογίας, ειμαρμένης και τύχης (Άγιος Συμεών Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 31 Ιουλίου, 2017

Διάλογος αρχιερέως και κληρικού

Κληρικός: Αρκετά είναι αυτά, Δέσποτα, προς ανατροπήν των αθέων, και νομίζω ότι κανείς δεν θέλει αντειπή εις αυτά, ειμή αν είναι χειρότερος και από αυτούς τους δαίμονας, επειδή και αυτοί οι ίδιοι ομολόγησαν, και μη θέλοντες, τον Υιόν του Θεού του ζώντος. Τι δε όμως πάλιν θέλομεν ειπή και προς εκείνους όσοι είναι παραδεδομένοι εις την **πολυθεΐαν** και πλανώνται εις την **Αστρολογίαν** και **Γένεσιν των Αστέρων**, και **Ειμαρμένην** και **Τύχην**;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Κατά των πολυθέων Ελλήνων.

Αρχιερεύς: Είναι προφανής η απάτη αυτών και εύκολος να ελεχθή, η οποία και κατεβλήθη ήδη λαμπρώς με την δύναμιν του Χριστού, και κανείς την σήμερον δεν διαμάχεται μήτε αγωνίζεται δι’ αυτήν. Διότι με αλιείς εκρήμνισε την μωράν σοφίαν των Ελλήνων, Εκείνος ο οποίος εσταυρώθη υπέρ ημών, η ζώσα και ενυπόστατος Σοφία του Πατρός. Όμως από εκείνα τα οποία γράφει και ο Παύλος, και από την Κτίσιν αυτήν, ημπορεί τις να μάθη ότι Εις είναι ο εν Τριάδι μόνος Θεός, και ουδείς άλλως έξω από Αυτόν. Επειδή αν είναι πολλοί και διάφοροι οι θεοί, καθώς οι έλληνες λέγουσιν, ακολουθεί να είναι και αι δυνάμεις των, και ενέργειαι διάφοροι, και μήτε θέλουν είναι δυνατοί να συνέχουν και να διοικούν το Παν. Αλλά, όντες αυτοί εν πλήθος, θέλουν είναι και στασιώδεις και ασύμφωνοι και εναντίοι μεταξύ των, κατά την δύναμιν, και όχι θεοί. Διότι Θεός αληθινός και πάντων Δεσπότης είναι ο Δημιουργός του Παντός, όστις ημπορεί να διακυβερνά πανσόφως τα πάντα. **Ακολουθεί προσέτι να είναι και περιγραπτοί οι θεοί, αν είναι πολλοί και διάφοροι. Και αν είναι περιγραπτοί, ακολούθως πρέπει να είναι και**

ασθενείς. Και αν ασθενείς, δεν είναι άρα και παντοδύναμοι. Διότι και το να έχωσι διαφόρους δυνάμεις, και αυτό δεν μας παριστά παντοδυνάμους, αλλά εναντίους μεταξύ των και μαχομένους, κατά την διαφοράν της δυνάμεως.

Αλλά **αν είναι και άρρενες και θήλειαι οι θεοί, καθώς λέγουν οι έλληνες** , διαφέρουσι και κατά το γένος. Ακολουθεί λοιπόν να είναι και σώματα. Επειδή σωμάτων είναι το άρρεν και το θήλυ. Και **εμπαθείς**, και εκ τούτου ακολουθεί εις αυτούς και τομή και ρεύσις και φθορά και ακαθαρσία και μολυσμός**, Διότι έκαστος θα κινείται, θα πάσχη δηλαδή και θα ενεργεί, κατά το γένος του, το άρρεν δηλαδή τα του άρρενος, και το θήλυ τα του θήλεως** . Αλλά αν είναι εις αυτούς και αρχαί και πρώτοι και μεταγενέστεροι, και άλλοι μετά τούτους, καθώς οι έλληνες φλυαρούσι, δεν είναι λοιπόν **άναρχοι**. Πώς λοιπόν ημπορούν οι τοιούτοι να είναι άρχοντες ή διοικηταί των του Κόσμου; Και αν ο Ουρανός είναι άναρχος, καθώς οι έλληνες ληρούσι, **πώς λοιπόν εξουσιάζουν τον ουρανόν και τον κατοικούν αυτοί που είναι μεταγενέστεροι του Ουρανού;** Από αυτά και τα όμοια ημπορεί τις να ελέγξη και να περιπαίξη τους δοξάζοντας πολυθεΐαν.

Ακόμη καταγελαστότεροι είναι οι έλληνες, οι οποίοι ενόμισαν και τα **κτίσματα** θεούς. Διότι αυτά είναι με τας ενεργείας, και δυνάμεις των μαρτυρούσιν ότι είναι **δούλα**, και μερικά και **ασθενή**, και άλλοθεν έχουσι την δύναμιν και την κίνησίν των, και μάλιστα επειδή η δύναμις και η κίνησίς των είναι και εις ημάς τους ανθρώπους γνωστή. Διότι οι άνθρωποι ηξεύρουσι την κίνησιν και του Ουρανού και των Αστέρων. Δεν είναι λοιπόν Θεός ο Ουρανός μήτε οι Αστέρες μήτε κανέν άλλο από τα φαινόμενα, αλλά είναι του Θεού των όλων κτίσματα, και έλαβον από Αυτόν το είναι και την δύναμιν. Αλλά μήτε άλλαι τινές νοηταί δυνάμεις είναι θεοί, αλλά **κτίσματα Θεού νοερά**. Και άλλα μεν από αυτά βλέπουσι τον Θεόν και τον υμνούσι, τα οποία λέγονται και είναι λειτουργοί Θεού. Άλλα δε, κινούμενα από προαίρεσιν κακίστην, απεστάτησαν από αυτόν τον Θεόν, τα οποία και δαιμόνια ωνομάσθηκαν, και την πλάνην εις τους έλληνας επροξένησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ.

Εναντίον εκείνων οι οποίοι δοξάζουσιν

Ειμαρμένην, Τύχην και Αστρολογίαν

Αλλά το να φλυαρούν και περί **Τύχης** και **Ειμαρμένης** και **Γενεθλιαλογίας** και **Αστρολογίας**, και αλογώτατον είναι και αθεώτατον. Διότι πρώτον μεν αυτή η φλυαρία **αναιρεί το αυτεξούσιον του Δημιουργού**, ο οποίος εποίησεν αυτά εκ του μη όντος και **τα διοικεί ως βούλεται**, και αληθώς και δικαίως. Έπειτα

αναιρεί και το αυτεξούσιον του ανθρώπου, διότι αν ο άνθρωπος είναι ζώον λογικόν και αυτεξούσιον, αυτά δε τα φαινόμενα και άλογα και άψυχα, πώς λοιπόν θέλει διοικείται από αυτάς και πώς με την κίνησίν των θα συνδιατίθεται και θα κινείται; Επειδή το άλογον βέβαια δεν θα κινήση το λογικόν. Ειδέ και αφρόνως υποθέσωμεν εν τοιούτον, θέλει είναι δυναστεία και βία, και λοιπόν δεν είναι ούτε αρετή ούτε κακία, και εις μάτην οι Νόμοι, εις μάτην αι διδασκαλίαι, εις μάτην αι προφητείαι, εις μάτην η Παλαιά και η Νέα Διαθήκη, εις μάτην τέλος πάντων και η του Θεού Λόγου Σάρκωσις εις ανακαινισμόν των ανθρώπων και της Κτίσεως, και ούτε κόλασις θέλει είναι ούτε τιμωρία, τα οποία ο Σωτήρ ημών αποφαίνεται ότι θέλουν είναι αιώνια. Και τούτο είναι ανατροπή των καθόλου και δόξα ασεβείας και αθεΐας.

Ειδέ και μερικοί εθνικοί αλόγως λέγουν αυτά έμψυχα και λογικά, ο λόγος πάντη άλογος και ψευδής είναι, και ελέγχεται πρώτον μεν από την **Αγίαν Γραφήν, η οποία μόνον τους Αγγέλους και τους ανθρώπους λέγει λογικά** . Έπειτα δε και από τας ενεργείας των και από την κίνησιν του Ουρανού. **Διότι αν είναι κατά τους έλληνας κτίσματα λογικά οι Αστέρες, έκαστον δε λογικόν είναι και αυτεξούσιον, αυτά δεν κινούνται πάντοτε την αυτήν και ομοίαν κίνησιν, πώς λοιπόν είναι προαιρετικά, όντα υποκείμενα εις τοιαύτην ανάγκην;**

Ειδέ και λέγουσιν ότι το να κινώνται ούτω, αυτό είναι η καλή και απλή κίνησις, πώς λοιπόν η ενέργεια αυτής της καλής και απλής κινήσεως προξενεί και ενεργεί και τα πονηρά και κακοποιά, κατά την δόξαν αυτών και κατά την γνώμην, την οποίαν έχουν οι πολλοί δι’ αυτούς τους Αστέρας; Διότι αν τα λέγωσι θεούς, οι περισσότεροι όμως των ανθρώπων δεν τα ενόμισαν θεούς. Οι δε έλληνες λέγουν ότι η Πίστις των ανθρώπων και η Θρησκεία **εξήρτηται από την κίνησιν των Αστέρων**. Λοιπόν αυτά κινούνται εναντίον εαυτών και δίδουν εις τους ανθρώπους γνώσιν εναντίαν αυτών. Και ότι δεν είναι προαιρετικά ουδέ λογικά, είναι φανερόν από τούτο. Έκαστον προαιρετικόν και δυνάμενον, εξ ιδίας του προαιρέσεως κινείται. Επειδή δε κινούνται, καθώς οι έλληνες λέγουν, και καλήν κίνησιν και προαιρετικήν. Η δε κίνησίς των εις πολλά ενεργεί κακίαν και αναιρεί την αρετήν και προξενεί βλάβην (διότι κατά την δόξαν των ελλήνων, από τους Αστέρας κρέμαται να είναι τις ενάρετος και σώφρων, άδικος και δίκαιος) και θανάτους εθνών και αυξήσεις, διωγμούς και υψώσεις και μύρια άλλα συμβεβηκότα, τα οποία είναι εναντία και τα περισσότερα βλαπτικά.

Εάν όλα αυτά κρέμωνται, κατά την δόξαν των, από τους **Αστέρας**, ακολουθεί άρα να είναι της κακίας εργάται, και πονηρίας και φόνου και βλάβης, και αναιρέται αρετής, και διά να είπω συντόμως, ουκ αγαθοί. Όμως, αυτά μεν είναι φλυαρίαι των βλασφήμων και των αθέων, τα δε κτίσματα του Θεού είναι αγαθά, ως αγαθού κτίσματα. Επειδή είδε τα πάντα, φησί, και ιδού καλά λίαν, και έκαστον κινείται καλώς ως εκείνο, το οποίον έλαβε δύναμιν, και δεν είναι λογικά, αλλά σώματα

μόνον άψυχα, τα οποία κινούνται την κίνησιν αυτήν την οποίαν βλέπομεν, μόνον δια να εκτελέσουν αυτό το ορώμενον, και είναι δήλον από αυτά τα αισθητά τα οποία ενεργούνται από αυτά. **Η δε ιδική μας κακία, και αρετή γίνεται από το αυτεξούσιόν μας. Και η μεν αρετή είναι εσπαρμένη από Θεού εις την φύσιν μας, η δε κακία δεν είναι, αλλά εφευρέθη από τον Πονηρόν διά της αργίας και αμελείας της αρετής**. Και όσα γίνονται εις τον Κόσμον και εις ημάς, όλα γίνονται **βουλήσει Θεού**, άλλα μεν με το να **ευδοκεί** και άλλα με το να **παραχωρή** εξ αιτίας πάλιν ιδικής μας.

Διά τούτο πρέπει να αποβάλλωμεν τας τοιαύτας μωράς συζητήσεις και να δοξάζωμεν ότι οι αστέρες και ο ήλιος και η Σελήνη έγιναν, **κατά την Αγίαν Γραφήν**, από τον Θεόν διά να φωτίζουν την Γην. Και ο μεν ήλιος διά να άρχη της ημέρας, η δε Σελήνη της νυκτός, και να κινώνται εις εξοικονόμησιν των φυτών και των σωμάτων, και διά να αποτελούν τους καιρούς, το Έαρ δηλαδή, το Θέρος, το Φθινόπωρον και τον Χειμώνα, να σημαίνουν όμβρους και ανέμους, και τα λοιπά αισθητά. Επειδή και αυτά ομοίως σώματα είναι και αισθητά. Και διά να δηλούν ενιαυτούς, δηλαδή, αφού γεμίσει το έτος, πάλιν διά της κινήσεως τούτων λαμβάνει αρχήν, και με αυτόν τον τρόπον διοικούνται τα φαινόμενα, θελήσει και προστάγμασι Θεού συμφερόντως.**Δεν έχουσιν όμως καμμίαν εξουσίαν τα κτίσματα, μήτε επιφέρουσι δυναστείαν και βίαν εις τας γνώμας και προαιρέσεις, μήτε εξουσιάζουσι ψυχήν, μήτε αναγκάζουσι να αμαρτάνωμεν ή να ενεργώμεν την αρετήν, μήτε ημπορούν να αποκαταστήσουν βασιλείς ή άρχοντας, πτωχούς, πλουσίους, υγιείς ή αρρώστους, αποθαμένους ή ζώντας, ατίμους ή εντίμους, φρονίμους ή άφρονας, αγαθούς ή πονηρούς**. Διότι **είναι αθεΐα** να δοξάζη τις ότι η Γένεσις και οι αστέρες έχουν δύναμιν να κάμνουν τα τοιαύτα.

Η γαρ Αγία Γραφή λέγει: «*Κύριος πτωχίζει και πλουτίζει, ταπεινοί και ανυψοί*», και τα καθ' εξής. «*Και ο Κύριος θανατοί και ζωογονεί, κατάγει εις Άδου και ανάγει*». Τούτο δε δικαίως και κατά την προαίρεσιν εκάστου, και κίνησιν, και όχι κατά βίαν, ότι «*Δίκαιος ο Κύριος και δικαιοσύνας ηγάπησε*». «*Και δι' ου αποδώσει εκάστω, λέγει, κατά τα έργα αυτού*». Πώς λοιπόν θέλει αποδώσει ο Θεός, αν ο άνθρωπος όχι εκ προαιρέσεως αλλά κατά βίαν αμαρτάνη ή κατορθώνη; Διότι **εκείνος ο οποίος πράττει με βίαν, μήτε άδικος είναι, αν αμαρτάνη, μήτε δίκαιος, αν κατορθώνη**, και μήτε ο φονεύσας είναι φονεύς, μήτε ο μοιχεύσας μοιχός, μήτε ο αρπάσας άρπαξ, μήτε ο σώζων σωτήρ, μήτε ο παρθενεύσας παρθένος, μήτε σώφρων ο σώφρων, μήτε δίκαιος ο δίκαιος.

Πώς λοιπόν κολάζει ο Θεός και πώς δικαιοί; Διότι βλέπομεν πολλά παραδείγματα, τόσον εις την Παλαιάν όσον και εις την Νέαν. Ημείς όμως οι πιστοί, όχι μόνον το να κινώνται κατά φύσιν τα φαινόμενα δοξάζομεν δίκαιον, αλλά και το υπέρ φύσιν. Επειδή εκείνος ο οποίος έκτισε την κτίσιν δύναται και να τη μεταβάλη καθώς θέλει. Διά τούτο έκαμε και τέρατα υπέρ φύσιν διά των προσευχών των

Δικαίων, και πριν του Νόμου και εν τω Νόμω και ύστερον από τον Νόμον. Έκαμε τέλος πάντων το μέγα έργον, το υπέρ πάντα λόγον και νουν, το να σαρκωθεί ο Θεός Λόγος διά ημάς, και να πολιτευθεί εις τον βίον και να πάθη κατά τη σάρκα και να αναστηθή. Και να φανή ύστερον από την Ανάστασιν και να ψηλαφηθή και να τραφή και να αναβή μετά σαρκός εις τους Ουρανούς, και να εμπλήση την ανθρώπινον φύσιν από Πνεύμα Άγιον διά μέσου των Αποστόλων, να ενεργήση σημεία και τέρατα, να ελκύση εις την Πίστιν όλην την Οικουμένην, με μόνον το κήρυγμα και τα θαύματα, και έως την σήμερον να ενεργή διά θαυμάτων και να τερατουργεί διά νεκρών λειψάνων και δι' ευχών των Αγίων, και τέλος να φανερώνηται η δύναμις του λύειν και δεσμείν, τα οποία όλα είναι πράγματα υπέρ φύσιν και έργα του παντοδυνάμου Θεού.

Διά τούτο και όταν αρρωστώμεν ευχόμεθα να εύρωμεν υγείαν, όντες εις περιστάσεις να λυτρωθώμεν από τα δυσχερή και κακά, και όταν τα στοιχεία κινώνται παραλόγως, παρακαλούμεν να κινώνται ευφόρως, και πολλά άλλα γίνονται διά των ευχών των δικαίων ανδρών, καθώς βροχή από ανομβρίαν, καταστροφή και αφανισμός των πολεμίων, λύσις πείνης και πανώλους, αναρρώσεις αρρώστων, ελευθερία των λυπηρών και πολλά άλλα, δια τα οποία και η Εκκλησία προσεύχεται. **Η Τύχη λοιπόν και η γένεσις ανατρέπει την εις Θεόν ελπίδα και αθετεί και αυτόν τον Θεόν και την θείαν αυτού δύναμιν και όλην την Αγίαν Γραφήν και Κόλασιν αδίκων και απόλαυσιν Δικαίων, και συντόμως αναιρεί και αθετεί όλα τα μυστήρια του Θεού.**

Διά τούτο κανείς ας μη νομίζη Χριστιανόν εκείνον ο οποίος καταγίνεται περί Γένεσιν και Αστρολογίαν και τα τοιαύτα. Και αν ίσως τις ήθελεν ειπεί ότι αυτά μανθάνει, ο τοιούτος είναι ηπατημένος, απόβλητος, ξένος της Εκκλησίας και απατεών. Και έκαστος ευσεβής, επειδή είναι του Χριστού, της δυνάμεως του Πατρός, της αληθείας, του παντοδυνάμου Λόγου, ελπισάτω επί Κύριον από του νυν και έως του αιώνος. Διότι το σχήσμα του Κόσμου τούτου περνά, και **η Κτίσις είναι φθαρτή και θέλει αλλοιωθεί**. Και ημείς οι εν Χριστώ «*ουκ εσμέν υπό τα στοιχεία του Κόσμου δεδουλωμένοι*», καθώς λέγει ο Παύλος, αλλά εγείναμεν υπέρτεροι από την φθοράν και κατά την ψυχήν, και το σώμα διά της χάριτος του αφθάρτου Πνεύματος. **Όλα λοιπόν είναι δημιουργήματα και κτίσματα του Θεού, και κανέν από αυτά δεν είναι Θεός**.

(Συμεών Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, "Τα Ἅπαντα". Εκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 2001, ακριβής ανατύπωσις εκ της εν έτει 1882 γενομένης τετάρτης εκδόσεως. Επιμέλεια κειμένου, Δημήτρης Δημουλάς)

(Πηγή ηλ. κειμένου: orp.gr*)*